

Hagbarth Ludvig Dahl født 17/12-1836 i Trondhjem – noen slektsopplysninger

I. Arbeidsmand, brandsvend, bordklamper og ”indenlandshandler” Christopher Haagenen Dahl f. 5/1-1876 og hustru Maren Andersdatter, adresse Ihlen, Mellemgaden Hus 33. Deres barn:

- a. Haagen f. 6/1-1786
- b. Arent døpt 7/9-1788, død før april 1792
- c. Andreas døpt 14/3-1790, død før 1793
- d. Arent døpt 9/4-1792
- e. Andreas f. 1793

Ia. Bordklamper og ”indenlandshandler” Haagen Christophersen Dahl f. 1786 ble gift med Martha Sivertsdt. Lycke (Løkke). Deres barn:

- Iaa. Martha Serine f. 7/4-1808 gift med styrmann Peter Andreas Petersen f. ca. 1805
- Iab. Sivert Mortinus f. 6/2-1810
- Iac. Niels Andreas f. 27/9-1812 gift med jomfru Jørgine Mathilde Marstrand f. ca. 1821
- Iad. Anna Henricha f. ca. 1815

Iab. Arbeidsmann og bordklamper Arent Christophersen Dahl f. 1792 ble gift ca. 1815 med Gunhild Sivertsdt. Svorkmo f. 1788 i Ørkedalen. Deres barn:

- Iab1. Sivert Mortinus f. ca. 1815 gift med 1) Martha f. ca. 1808, 2) Fransine Gurine
- Iab2. Peter f. 29/4-1817
- Iab3. Ole f. ca. 1822
- Iab4. Maren Jensine f. 4/3-1829
- Iab5. Christopher Andreas f. 16/4-1830
- Iab6. Karen Margrethe f. 26/11-1831 gift 28/8-1864 med Ole Mortinus Waal

Iab1. Kaptein Sivert Mortinus Dahl f. 1810 ble gift 18/10-1836 med jomfru Lovise Christine Wahl. Deres barn:

- Iab1a. Hagbarth Ludvig f. 17/12-1836, døpt i Domkirken 15/1-1837
- Iab1b. Sivert Mortinus f. 19/4-1841
- Iab1c. Anna Marie f. 9/8-1844

Iab1a. Handelsmann og handelsfullmektig Hagbarth Ludvig Dahl gift ca. 1859 med Thalida Maria Larssen f. 6/9-1836 i Trondhjem, døpt i Vår Frue kirke 16/10-1836. Deres barn:

- Iab1aa. Hakon f. 24/7-1861 i Trondhjem,
- Iab1ab. Fridtjof f. 8/8-1863 i Nærøy (Nord-Krogø)
- Iab1ac. Anna Christine f. 16/1-1865 i Nærøy (Nord-Krogø)
- Iab1ad. Sigurd f. 21/7-1868 i Nærøy (Nord-Krogø)
- Iab1ae. Hagbart Ludvig f. 1/2-1870 i Nærøy (Nord-Krogø)
- Iab1af. Marius f. 14/4-1871 i Nærøy (Nord-Krogø)

Innenlandshandlere var yrkesbetegnelsen på de mange handelsmenn som i løpet av hundreårene frem til 1900 drev en utstrakt handelsvirksomhet langs kysten, ofte med egne jektefartøy, og med egne brygger som base. Trondheim hadde mange slike handelsmenn, kjøpmenn, høkerter, kremmere og handlere. I særlig grad var de bosatt i bydelen Baklandet. Ved midten av 1850-tallet var det omkring 60 fartøy hjemmehørende i denne bydelen. Skipene ble sendt ut på handelsekspedisjoner både nordover og sydover. De førte med seg kolonialvarer, jernvarer, tauverk, fiskeredskap, manufaktur o.s.v. Skipperens kahytt var innredet som en butikk. For hjemreisen ble lastet inn fersk fisk som ble saltet og losset til produksjon

av klippfisk ved hjemkomsten. I tillegg til de faste fiskeriene ga også de mange markedene langs kysten grunnlag for handelsutflukter: Stokmarknes, Sleipnes i Helgeland, Tilrem i Brønnøy, Bjørn på Dønna, Rørvik i Nærøy og Mælen i Overhalla.

Hagbart Ludvig Dahl f. 17/12-1836 i Trondhjem, døpt i Domkirken 15/1-1837

Barnets foreldre: Skibsstyrmand Sivert Mortinus Dahl og hustru Louise Wahl, Ihlen
Faddere: Madamene Galschjødt og Ørum, Jomfru Sundland, Skibsførerne Brissach og Wold samt Bødtker Frich

Vielse i Vår Frue kirke 23/6-1861

Handelsbetjent Hagbart Ludvig Dahl, født i Domsognet, 24 ½ år, s.a. Skibsfører Sivert M. Dahl. Jomfru Talitha Marie Larssen født i Frue Sogn 24 ¾ år, d.a. Handelsmand Hans Jørgen Larssen. Forlovere: Kjøbm. Julius Thomm og Kjøbm. hans Lian

Dåp i Vår Frue kirke 22/9-1861

Hakon Dahl f. 24/7-1861. Foreldre: Handelsbetjent Hagbart Ludvig Dahl, Thalitha Marie Dahl født Larssen. Faddere: Madame Christine Larssen, Madame Petra Larssen, Jomfru Anna Marie Dahl, Havnefoged Lorentz J. Fyhn, Hr. Handelsfuldmægtig Paul Henrik Paulsen, Barnets Fader. Foreldrene *"logerer hos Kjøbmand Larssen i Fjordgaten"*.

Thalida Marie (Thalita, Talitha, Thalitta) f. 6/9-1836 i Trondhjem, døpt 16/10-1836 i Vår Frue kirke

Barnets foreldre: Kjøbmand Hans Jørgen Larssen og hustru Anne Christine Larssen, boende i Nordregade. Faddere: Barnets Moder Madame Anne Christine Larssen, Madame Cornelia Susanne Brechan, jomfru Marie Margarethe Henriksen, Barnets Fader, Kjøbmand Jochum Frederich Aabye

Hans Jørgen Larssen var født i Borre ved Tønsberg 22/12-1779, og ble gift i Vår Frue kirke i Trondhjem 9/3-1821 med Anna Christine Bræckan, datter av havnefogd Jacob Pedersen Bræckan og hustru (født Weinertz). Hans Jørgen Larssen ble i 1817 ansatt som skipsfører av fregatten "Minerva", tilhørende skipsreder Sommer i Trondhjem. Hans hustru drev kolonialforretning mens han var ute til sjøs, men i 1832 tok han farvel med sjøen og begynte å utvide handelsvirksomheten. I 1839 kjøpte han "Hotel du Nord" i Fjordgaten, og innredet sin virksomhet der. H.J. Larssen døde 12/12-1862. Hans eldste sønn Jacob Larssen (1823-1883) overtok forretningsdriften, og ble en av byens ledende menn. Han var bl.a. formann i Trondhjems Handelsstands forening 1868-69, og drev en betydelig import- og eksportforretning basert på bruk av egne skip (fregatten "Minerva", barken (1) "Minerva", barken (2) "Minerva", skonnerten "Seks Brødre", barken "Tettis", skonnerten "Petra", skonnerten "Rio", skonnerten "Hagleik", galeasen "Richard", briggen "Edvard")
(Opplysninger fra "Den tusenårige by ved Nidelven" v. O.J. Johansen, Aktietrykkeriet i Trondhjem 1936)

Thalita Maria døde på barselseng 8/5-1873 på Nord-Krogø, begravet 17/5-1873.

Folketellingen for 1865

Vi finner gårdbruker, selveier og landhandler Hagbart L. Dahl, 30 år, bosatt på Krogøen i Nærø, Vigten (Vikna) sogn. Gården har 1 hest, 9 stort kveg, 20 får, 1 svin. Det blir sådd ½ tønne bygg, 3 ½ tønne havre, og det blir satt 8 tønner potet.

Husstanden omfatter hans kone Marie Dahl, 29 år, sønnen Hakon 5 år, sønnen Frithjof 3 år og datteren Anna C. 1 år. I tillegg har han handelsbetjent Hartvig K. Grann 16 år f. i Trondhjem, Husjomfru Johanne Solem 25 år, og i tillegg 2 tjenestekarere på 24 år samt 4 tjenestepiker i alder fra 23 til 41 år.

Kråkøya

Kråkøya ligger i Nærøysundet, – mellom Vikna og fastlandet. På fastlandet finner du Ottersøy og Torstad. Nærmeste nabo i Vikna er Lauvøya. Kråkøya er relativt flat og langstrakt og har atskillig jordvidde. Den ligger midt i skipsleia og var et naturlig anløpssted i den tid båten var det viktigste fremkomstmiddel i ferdselen langs kysten.

De første opplysningene om Kråkøya (Krogø) går ikke lenger tilbake enn på 1600-tallet. Øya var da en del av eiendommen Vikestad og tilhørte Bakke kloster i Strinda. Folketellingen fra 1701 opplyser at *Daniel* og sønnen *Anders Danielsen* var brukere. Det var borgerleie på Kråkøya. Daniel hadde kjøpt retten til dette, og betalte bygselsavgift til Bakke klostergods, *Peter Høyer* i Trondhjem. Senere skifter bygselsretten til *Hans Torgersen* til 1723, da *Guttorm* overtar. Han høster 16-17 sommerlass med høy og kan med tillegg av tang og tare fø 4 kyr, 1 kalv og 5 får, og han sår 3 tønner blandkorn. I 1737 overtok *Nils Olsen*, som blir etterfulgt av *Claus Johansen*. I 1763 ble øya solgt til *Peder Larsen Holthe* på Abelvær. Omtrent på denne tida bygslet *Peder Johansen Ottersøy* eiendommen inntil hans sønn, skolemester og klokker *Jon Pedersen* overtok i 1780. Enken etter Peder Larsen Holthe overdro Kråkøya til datteren *Adrienne Holthe* i 1777, og hennes sønn Jacob Bentsen Juul solgte eiendommen til *Henrik Lind Falch*. Falch ble den første sjøleieren som bosatte seg på øya.

Henrik Lind Falch var født 1764 på gården Mo i Fosnes. Han var en dyktig forretningsmann, og bygget ny bolig og etablerte et handelssted på Kråkøya, - han drev gjestgiveri og ”landkremmerhandel”. Han var også den første som begynte å dyrke poteter i Vikna, og sørget for at bønder i området fikk opplæring i potetdyrking. For å drive landhandel og gjestgiveri måtte han dessuten forplikte seg til å ha et lagerhold av havre og såkorn som sikkerhet mot uår for bønder i området. Kråkøya ble også tingsted. Han ble gift med Anna Heltberg Lund f. 1767. Paret fikk 5 barn. Henrik Falch døde i 1825. Sønnen *Svend Falch* overtok eiendommen i 1830. I 1835 bodde 13 personer på eiendommen, som nå var utvidet til å omfatte en del av Lauvøya.

I 1857 solgte *Svend Falch* eiendommen til handelsbetjenten. Lars Jacobsen. Han var født i Romsdal 1818 og kom til Kråkøya i 1849. Lars døde i 1863. Hans enke Anna Magdalena giftet seg på ny og bosatte seg på Lauvøya.

Handelsmann Hagbarth Dahl ble eier av Kråkøya fra januar 1863. Han var født i Trondhjem 1833, gift med Thalitta Marie Dahl født i Trondheim 1836/1837. De hadde seks barn mens de bodde på Kråkøya: Hakon, Fridtjof, Anna Christine, Sigurd, Hagbart Ludvig og Marius.

I 1864 søkte Hagbarth Dahl om rett til utsalg av brennevin på handelsstedet. Nærøy herredsstyre uttaler i sin behandling: ”*Rett til salg av brændevin paa Nord-Krogø maa for Tiden ikke ansees skadelig for Præstegjeldet, saa længe andre handler med Ret til Salg og Udskjenkning af Brændevin existerer. Handelsstedet Krogøen ligger midt i Leden for baade nær- og langveis Reisende og omtrent 2 Miil fra Nærmeste Handelssted, hvorfor Hr. Dahls Ansøgning om Ret til Udsalg af Brændevin i stort og smaat, men ikke til Udskjænkning, underdanigst anbefales til gunstig Indvilgelse*”.

I matrikkelen for 1865 opplyses om Kråkøya at det er 48 ½ mål dyrket mark. Avlingen er 3 tønner bygg, 12 tønner havre, 50 tønner potet og 60 lass høy.

I tinglyst skjøte 20/6-1875 overdrar Hagbarth Dahl Kråkøya til skipper *Elling Ellingsen* for 3 200 Spd. Kjøpesummen skal betales til Carl Stephansen med en obligasjon på 1000 Spd og en obligasjon til madam Larsen på 1450 Spd. Resten blir betalt kontant. Det skal fortsatt svares kår til Svend Falch.

En branntakst holdt i 1873 beskrev husene på eiendommen. Disse var fra Henrik Falchs tid, og omfattet en stuebygning på mer enn 600 kvm, av tømmer og i to fulle etasjer. Taket var belagt med brent stein. I tillegg var det et stort stabbur, to brygger, en kai, båtnaust og stort fjøs. Ellingsen var fra Kristiansund, var dampskibsfører og hadde flere fartøy i drift. Disse drev oppkjøp av fisk både i Lofoten og fiskeværene i Vikna.

I 1885 oppstod brann i hovedbygningen. Hele bygningen og det meste av innboet brant ned. Ellingsen ble nesten ruinert, men fikk forsikringspenger nok til å bygge et nytt våningshus. Likevel ble det slutt med handelsvirksomheten på Kråkøya, og Ellingsen videreførte gårdsdriften noen år. Han var borte fra stedet i perioden fra 1910 til 1920, og gården ble da drevet av forpakter. I 1920 vendte familien Ellingsen tilbake. Datteren *Petrine Kathrine Ellingsen* fikk auksjonsskjøte på gården i 1935. Gården ble senere forpaktet frem til 1954, da Petrine solgte gården til *Alf Sandøy* fra Nærøy. Stuebygningen var da allerede solgt og flyttet til Varøy i Nærøy, hvor den fungerte som aldersheim. Kråkøya ble avfolket etter dette.

(utdrag av Viknaboka Bind I, Bjarne Borgan, 1969, utgitt av Vikna historielag)

Folketellingen for 1875, kirkebøkene i Trondheim

Enkemann Hagbart Ludvig Dahl er nå bosatt i Kongens gate 58 i Trondheim. Huseier er handelsreisende Hakon Schwabe fra Surendalen. Hagbarth har tittel som handelsfullmektig. Husstanden omfatter sønnene Frithjof, Sigurd, Hagbarth og Marius. Vi finner ikke Hakon eller Anna Christine. I husstanden inngår også enken Lovise Dahl (Hagbarths mor) og Marie Dahl (Hagbarths søster).

Vi leter etter Hakon, og finner ham konfirmert 1/10-1876 i Vår Frue kirke, med karakteren "Neppe godt". Anna Christine er ikke å finne, hverken i folketellingen for 1875 eller som konfirmant i Trondheim.

Kirkebok for Vår Frue opplyser i dødsregisteret for 1900 at sjømann Marius Dahl f. 14/4-1871, konfirmert i Vår Frue kirke 1886, sønn av Hagbarth Ludvig Dahl i Trondhjem, døde 26/1-1899 som mannskap ombord i barken "Guldros" av Flekkefjord. Han "*faldt overbord paa vei fra London til Brunswick, Georgia. Meddelt fra indrulleringskontoret, Indre departementet 19/4-1899. I følge meddelelse fra konsulen i New York af 28/3-1899 antages han at være druknet v. ulykkestilfælde*". I registeret er det oppgitt at hans adresse var New York.

Kirkebok for Domkirken opplyser i dødsregisteret for 1900 at ungskarl og uhrmagersvend Hagbarth Ludvig Dahl født 1/2-1870 i Nærø, konfirmert i Vår Frue kirke 2/5-1886, døde 26/1-1900 og ble begravet 22/6. Det opplyses at han var sønn av fhv. handelsmann Hagbarth Ludvig Dahl, med bostedsadresse Prindsens gate 9.

Folketellingen for 1900

Pensjonist og fhv. kontorfullmektig Hagbarth Ludvig Dahl bor nå i Prinsens gate 9. Han har giftet seg for andre gang med Marie Lovise Eklo født 1862 i Verdal, og de har to barn i husstanden: Harald Dahl f. 1891 i Trondheim og Lars Eklo Dahl f. 1896 i Trondheim. I husstanden er også Constance Dahl f. 1897 i Berlevåg, butikkdame i Themagazinet, samt tjenestepike Marit Langlete.

Ved søk i folketellingen for 1900 finner vi også Sigurd Dahl f. 1868 i Nærø, bosatt i Oslo, med adresse Industrigaten 24. Han er kjøpmann i manufaktur, gift med Caspara Dahl f. 1870 i Horten. Paret har en sønn: Leif Villars Dahl f. 1895.

Adressekalender for Trondheim

I 1896 bor Hagbarth Dahl i Erling Skakkes gate

I 1902 finner vi firma H.L. Dahl: agentur- og Commissionsforretning, Fjordgaten 19
Hagbart Dahl er bokholder, bosatt i Prinsens gate 9. Frøken Constanse Dahl bor på samme adresse (kan hun være hans datter?)

I 1905 bor handelsmann Hagbarth Dahl på adresse Kongens gate 46

I 1907 er pensjonist og fhv. kontorfullmektig Hagbarth Dahl bosatt på Ilevolden 3f. Bestyrer Th. Dahl bor på samme adresse.

I 1908 finner vi ikke Hagbarth i adressekalenderen, men handelsbestyrer Thoralf Dahl bor i Nyveien 14.

Folketellingen for 1900 forteller at visergutt Thoralf Dahl er født i Soknedalen 1884, ”uekte” sønn av vaskekone Ingeborg Hansen f. 1852.

Kirkebok for Ila opplyser at Hagbarth Ludvig Dahl, gift kontorchef, adr, Ilevolden 3f døde 10/2-1907 og ble begravet 15/2.